

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lucie Dolanské Bányaiové a soudců Michala Bartoně (soudce zpravodaje) a Zdeňka Kühna o ústavní stížnosti stěžovatele **I. D.**, t. č. Věznice Kynšperk nad Ohří, zastoupeného Mgr. Filipem Červenkou, advokátem, sídlem Mánesova 1374/53, Praha 2 – Vinohrady, proti usnesení Okresního soudu v Sokolově ze dne 22. ledna 2026 č. j. 31 Nt 11001/2026-41, za účasti **Okresního soudu v Sokolově**, jako účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Okresního soudu v Sokolově ze dne 22. ledna 2026 č. j. 31 Nt 11001/2026-41 bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Okresního soudu v Sokolově ze dne 22. ledna 2026 č. j. 31 Nt 11001/2026-41 se proto ruší.**

Odůvodnění:

I.
Podstata věci

1. V tomto nálezu se Ústavní soud zabývá ústavností rozhodnutí Okresního soudu v Sokolově, kterým stěžovateli zamítl žádost o upuštění od výkonu zbytku trestu podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu, aniž by rozhodnutí odůvodnil. Ústavní soud posuzoval, zda je absence odůvodnění u napadeného usnesení souladná s ústavně zaručeným právem na soudní ochranu.

II.
Popis věci a její procesní vývoj

2. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. 6. 2023 sp. zn. 48 T 10/2022, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 3. 2024 č. j. 11 To 97/2023-11716, byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 10 let. Pro výkon trestu byl stěžovatel zařazen do věznice s ostrahou a v současnosti vykonává trest odnětí svobody ve Věznici Kynšperk nad Ohří. Plánované propuštění je stanoveno na 2. 12. 2031.

3. Stěžovatel podal žádost o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu. Tuto žádost odůvodnil tím, že splňuje podmínky podle citovaného ustanovení, neboť soud může upustit od výkonu trestu mj. tehdy, má-li být

odsouzený vyhoštěn, což je i případ stěžovatele. Dále uvedl, že je ve výkonu trestu poprvé, má vykonánu téměř polovinu trestu (4 roky a 1 měsíc při započítávání doby vazby), doložil, že po propuštění z výkonu trestu má zajištěno v Srbsku zaměstnání a ubytování a zároveň disponuje finančními prostředky nezbytnými pro vycestování, popř. mu s úhradou nákladů pomůže rodina, s níž je v kontaktu. Většinu své argumentace však stěžovatel věnoval změně právní úpravy týkající se drogových deliktů, konkrétně změně právní úpravy § 283 trestního zákoníku, ke které došlo po jeho odsouzení. Stěžovatel tvrdil, že jím spáchaná trestná činnost by podle nové právní úpravy byla pouhým přečinem, nikoli již zvláště závažným zločinem. To zdůvodnil tak, že nejzávažnější trestný čin, za který byl odsouzen, spočíval ve výrobě omamných látek z konopí.

4. Okresní soud žádost stěžovatele zamítl. S odkazem na § 136 odst. 3 trestního řádu uvedl, že usnesení neobsahuje odůvodnění, neboť jde o rozhodnutí ve vykonávacím řízení, proti kterému není stížnost přípustná.

III.

Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel shledává porušení svých ústavně zaručených práv v tom, že okresní soud své zamítavé rozhodnutí vůbec neodůvodnil, což je v rozporu s judikaturou Ústavního soudu. Soud tím porušil jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel tvrdí, že se soud měl vypořádat s jeho argumentací týkající se zásadní změny trestních předpisů v oblasti trestání drogových deliktů. Změna trestní politiky státu by měla být relevantním kritériem i při rozhodování o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody.

6. Soud navíc ignorováním zásadní změny právní úpravy a jejím nezohledněním při svém rozhodnutí porušil též právo stěžovatele na osobní svobodu zaručenou č. 8 odst. 1 Listiny.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

7. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

V.

Shrnutí řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud si vyžádal soudní spis i vyjádření účastníka řízení. Okresní soud však možnosti vyjádřit se podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu nevyužil.

9. Ústavní soud nenařídil ústní jednání, neboť od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

VI.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

10. Ústavní soud připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti, nikoliv běžné zákonnosti či věcné správnosti rozhodnutí orgánů veřejné moci (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a do jejich rozhodovací činnosti může zasáhnout jen tehdy, shledá-li současně porušení některého základního práva nebo svobody. V nyní posuzované věci takové porušení shledal.

11. Podle § 136 odst. 3 trestního řádu může orgán činný v trestním řízení vyhotovit zjednodušené usnesení, které neobsahuje odůvodnění mj. v případě usnesení vyhotovovaného ve výkonávacím řízení, není-li proti takovému usnesení přípustná stížnost. To je též případ rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody či jeho zbytku vydávaného podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu. Zákon tak umožňuje vydání rozhodnutí bez odůvodnění.

12. Ústavní soud se však již opakovaně vyjádřil k povinnosti obecných soudů odůvodňovat svá rozhodnutí i v některých případech, u nichž zákon formálně připouští vydat rozhodnutí bez odůvodnění. Možnost neodůvodnit soudní rozhodnutí musí být podle Ústavního soudu interpretována restriktivně, a to zejména tam, kde neexistuje shoda ohledně výsledku. V takovém případě lze legitimně požadovat, aby se soud v odůvodnění svého usnesení s jednotlivými argumenty – byť stručně – vypořádal a vyložil důvody svých závěrů (srov. např. náleze ze dne 1. 6. 2010 sp. zn. I. ÚS 904/08, bod 30, ze dne 19. 12. 2011 sp. zn. I. ÚS 59/11, bod 12, či ze dne 25. 4. 2016 sp. zn. I. ÚS 41/15, bod 17).

13. Ústavní soud se též opakovaně zabýval otázkou, zda v případech neodůvodnění usnesení vydaného právě za podmínek § 136 odst. 3 trestního řádu může dojít k porušení práva na soudní ochranu. Dospěl k závěru, že ano. Přímou ve vztahu k rozhodnutí o návrhu na upuštění od výkonu trestu odnětí svobody opakovaně uvedl, že je nutno § 136 odst. 3 trestního řádu vykládat ústavně konformním způsobem, a to restriktivně.

14. Ústavní soud ve své rozhodovací praxi omezil možnost neodůvodňovat rozhodnutí o návrhu na upuštění od výkonu trestu odnětí svobody jen na případy, ve kterých je buď žadateli vyhověno, nebo vznášeli-li irelevantní argumenty nebo je-li jeho podání neodůvodněné, popřípadě odkazuje-li soud u opakovaných podání jen na své předchozí zamítavé usnesení, ve kterém se se vznášenými připomínkami vypořádal. Ústavní soud zdůraznil, že „*vznášeli-li však žadatel relevantní argumenty odůvodňující upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, soud se s nimi musí – byť stručně – vypořádat a žadateli je sdělit*“ (srov. zejména náleze ze dne 1. 4. 2019 sp. zn. II. ÚS 3302/18, body 11 až 18, ze dne 2. 2. 2021 sp. zn. III. ÚS 2912/20, body 13 až 14, ze dne 15. 3. 2021 sp. zn. II. ÚS 279/21, body 11 až 15, ze dne 24. 3. 2021 sp. zn. III. ÚS 107/21, body 12 až 15, či ze dne 23. 8. 2022 sp. zn. II. ÚS 1987/22). V nynější věci Ústavní soud neshledal důvod se od tohoto právního názoru odchýlit.

15. Tento právní názor se uplatní i ve věci stěžovatele, neboť ji nelze podřadit pod žádnou z výše uvedených situací, u nichž odůvodnění rozhodnutí není potřeba: stěžovateli nebylo vyhověno, zároveň nelze tvrdit, že by jeho žádost neobsahovala odůvodnění, resp. argumentaci, popř. že by vznášel pouze argumenty irelevantní. Argumentace

stěžovatele, že i změna trestních předpisů po odsuzujícím rozsudku, resp. změna trestní politiky státu, by měla být soudy při jejich rozhodování v těchto věcech brána v potaz, není v kontextu dané věci zjevně irelevantní, byť se Ústavní soud k její důvodnosti nyní nevyjadřuje.

16. Jde o situaci odlišnou od řady případů, v nichž Ústavní soud porušení práv stěžovatelů neshledal z důvodů pouze obecné či povšechné argumentace v návrhu (srov. např. usnesení ze dne 18. 3. 2025 sp. zn. II. ÚS 243/25). V těchto případech Ústavní soud vychází z toho, že soud nemá reálně nač reagovat a nepřísluší mu důvody žádosti domýšlet. Absence odůvodnění pak není neústavní. To však není nyní posuzovaný případ.

17. Ze spisu není ani patrné, že by tato žádost byla podávána opakovaně a že by tak argumentace stěžovatele již byla vypořádána. V takových případech Ústavní soud připouští, aby soud pouze odkázal na své předchozí zamítavé rozhodnutí. K tomu však v nyní posuzované věci beztak nedošlo.

18. Lze shrnout, že stěžovatel ve své žádosti uvedl argumenty, které nebyly zcela obecné či pouze reprodukcí podmínky zákona (srov. bod 3 výše). Soud se jimi měl, byť stručně, zabývat, což však neučinil. Ve věci neproběhlo veřejné zasedání, takže stěžovatel neměl možnost se důvody rozhodnutí dozvědět případně jinak, ústní formou.

19. Ústavní soud přisvědčuje tvrzení stěžovatele, že jej napadené rozhodnutí vrhá do nejistoty ohledně toho, zda by bylo vhodné, aby např. podal žádost s určitým časovým odstupem znovu, formuloval argumenty jinak, přidal nové, resp. obecně nějakým jiným způsobem přispěl ke kladnému rozhodnutí v budoucnu.

20. Napadeným usnesením tudíž došlo k porušení základního práva stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

21. Ústavní soud naopak neshledal porušení práva stěžovatele na osobní svobodu zaručenou čl. 8 Listiny. Stěžovatel je zbaven osobní svobody v důsledku pravomocného rozhodnutí soudu o uložení trestu odnětí svobody. Samotným zamítnutím žádosti o upuštění od výkonu zbytku trestu k zásahu do osobní svobody nedochází. Stěžovatel není zamítavým rozhodnutím osobní svobody zbavován, ani není jeho zbavení osobní svobody protiprávně prodlužováno. Na upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody není právní nárok. Ústavní problém v nyní posuzované věci tedy nespočíval v tom, že stěžovateli nebylo vyhověno (s důsledkem ukončení zásahu do osobní svobody), nýbrž že rozhodnutí nebylo vůbec odůvodněno.

22. Ústavní soud proto vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a podle § 82 odst. 3 písm. a) tohoto zákona napadené usnesení zrušil. Okresní soud bude muset nově rozhodnout o žádosti stěžovatele podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu a k odůvodnění svého rozhodnutí přistoupit v souladu s výše vyloženými principy.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 15. dubna 2026

Lucie Dolanská Bányaiová
předsedkyně senátu